

La feina ben feta

'La vida en un xip' i 'Tres pics i repicó' són els programes que Joaquim Ma. Puyal dirigeix en l'actualitat a TV3. Enrere, però no lluny, queden el 'Vostè jutja' i el 'Vostè pregunta', entre d'altres. Això, i més d'una desena d'anys amb les retransmissions de futbol en català, han fet d'el Puyal, un mite. A desgrat seu.

E. Company

Per què la ràdio i no qualsevol altre mitjà?

—Des de petit em feia il·lusió la ràdio, no hi havia dubte. Mai m'havia temptat escriure a la premsa. Els meus ídols, els meus models professionals eren radiofònics. M'agradava parlar i, a més, reconec que notava una màgia especial en el micròfon. Era una cosa intuïtiva, irracional, infantil si vols, però sempre m'havia fet molta il·lusió acostar-me a un micròfon.

—*I al final va convertir-se en professió. Però va començar en el camp musical abans de dedicar-se a les retransmissions esportives.*

—Sí, és cert. En aquella època jo treballava a la FM, que feia una programació musical, i em va tocar posar discos. Però la meva oïda musical és nefasta i la meva cultura en aquest camp és molt reduïda; no hi entenc. De manera que, quan va haver-hi oportunitat de fer esports, vaig pensar que era una ocasió que no podia desapropitar. Quan vaig arribar a la frontera del 76 sí que vaig atrevir-me a fer coses d'informació general, ja que duia un cert bagatge professional i hi havia un marc de llibertats que fins aleshores era inexistent.

—*¿Com s'ho fa Joaquim Ma. Puyal per informar sobre un món d'espectacle, banal i frívol com és l'esport i, al mateix temps, dirigir La vida en un xip, tractant temes socials, transcendents i sovint crítics?*

—No crec que sigui sorprenent, sinó que més aviat és bo. És cert que el món modern tendeix a l'especialització, però també és veritat que la retransmissió d'un partit de futbol és perfectament compatible amb l'interès per altres matèries. Com t'he explicat, és des de 1976 que faig coses d'informació general. Vaig dirigir un programa a la ràdio que es deia *Onda nueva*, que va ser un dels primers pre-democràtics, i el 1977 vaig fer per a la televisió, *Siete Días Dos*. L'esport m'interessa d'una manera molt rela-

tiva. Això a part, la gent que fa retransmissions radiofòniques acostuma a tenir una capacitat molt polivalent.

—*¿S'adquireixen una mena de reflexos intel·lectuals?*

—Sí, però més que reflexos intel·lectuals es tracta de tenir la capacitat d'elaborar un discurs durant dues hores, de posseir una certa agilitat mental, un domini del llenguatge, etc. Les persones que fan habitualment retransmissions esportives adquireixen una mena de gimnàstica que els permet fer altres coses en el món radiofònic o el televisiu, i per norma se'n surten bastant bé.

—*Amb el Vostè pregunta va arribar a fer unes 280 o 300 entrevistes. ¿Personalment què li va aportar aquesta experiència?*

—Home, la possibilitat d'agafar seguretat. Bàsicament això. Després, l'enriquiment que significa escoltar 280 persones que són gent intel·ligent, que dominen allò que fan. I és clar, la possibilitat de tenir un *tête a tête* amb un Tàpies i veure com pinta, i amb Victòria dels Àngels, i amb el president de la Generalitat, i amb tants d'altres. T'acosta a uns mons i a unes vivències i et permet fer-ho des de la posició d'elit que és la proximitat de l'entrevistador. Des del punt de vista íntim, aquest fet et dona molta seguretat. El primer dia que entrevistes un personatge d'aquesta envergadura penses que no saps si podràs fer-ho. Ara, continues tenint respecte, però veus que saps fer-ho, que aquesta gent no es menja ningú.

—*Mano a mano i Buenas noches ¿van ser dos fracassos en la seva carrera?*

—Bé, crec que això és molt relatiu. Depèn com es miri i qui ho miri. Els programes de televisió no duren més o menys perquè siguin un èxit o un fracàs, sinó perquè qui porti l'empresa doni més o menys confiança, o perquè qui els fem vulguem continuar fent-los. *Mano a mano* va durar nou mesos i jo crec que va ser un bon programa, tot i que no va ser un impacte en els índexs d'audiència i aquestes

històries. *Buenas noches* va ser una experiència més en la vida, que hauria volgut que hagués acabat millor, però...

—*Va deixar sola la Milà de cara a l'èxit...*

—Sí, però és que això de l'èxit o el fracàs són conceptes molt relatius. Crec que les persones han de treballar convençudes d'allò que fan, i el primer èxit o el primer fracàs el tens tu davant de tu mateix. L'èxit o el fracàs extern és important, però l'essencial de debò és treballar amb la seguretat que et dona fer una feina que saps que pots fer-la ben feta, que t'aporta satisfacció a tu mateix, que té la justificació en el sentit que tu li trobes, i perquè penses que la gent l'agrairà perquè és útil per a ells, per a la societat.

—*¿El rigor n'és la clau?*

—Cada vegada em costa més pontificar i veure quina és la clau de les coses. I és curiós, a mesura que un es fa gran, sembla que ha d'estar més segur de les coses, i jo no. Cada vegada dubto més. Per a mi, el rigor és important, però permet que insisteixi: l'essencial és que un estigui satisfet amb si mateix.

—*I fent un repàs a la història de la seva feina, ¿et consideres una persona satisfeta?*

—Relativament satisfeta. Des d'un punt de vista professional em falta haver continuat aprenent coses, i sens dubte haver treballat als paradisos de la professió, com pot ser els EUA. No ho he fet perquè no domino prou l'anglès, per una banda. I per l'altra, perquè estic molt arrelat aquí, estic molt atrapat per les coses d'aquí. Em sento molt vinculat a aquest país.

—*L'esforç de Joaquim Ma. Puyal de cara a la normalització lingüística d'aquest país, ¿no és un esforç solitari?*

—Home, crec que seria massa presumptuós per part meua dir això. El que també sé és que hi ha espectadors que són sensibles a l'esforç que fa cadascú i que coneixen les persones que s'apunten accidentalment a un carro i

G. SENDRA

«És una vergonya que no hi hagi empresaris que creguin en una oferta en català a la ràdio».

les que intenten mantenir una actitud coherent al llarg dels anys.

—*¿I no el molesta moure el dial de la ràdio i veure el que encara es fa en castellà, i més, al marge de l'idioma, la dubtosa qualitat d'alguns espais?*

—Crec que el missatge radiofònic es podria millorar, i em sembla que és una vergonya que no hi hagi empresaris que creguin en una oferta en català a la ràdio.

—*¿Ser objectiu en els programes de televisió és fer pensar la gent?*

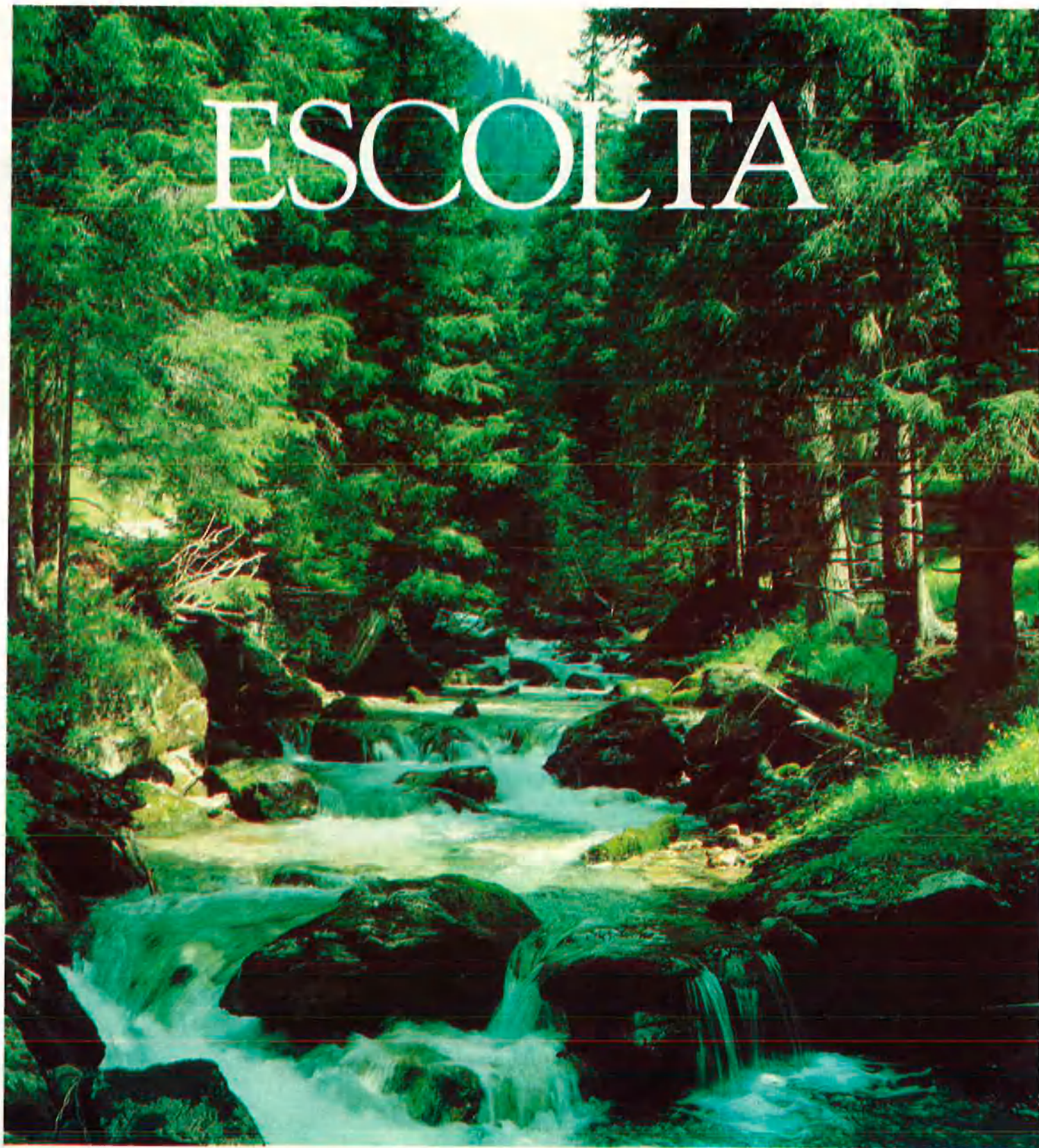
— Bé, diguem que els programes que faig m'agrada que siguin programes que visquin després de la seva emissió. I que despertin en l'espectador la capacitat de reflexionar, de dialogar, de polemitzar; en definitiva, d'anar creant opinió. No la que jo vull, sinó...

—*Però vostè té uns mitjans prou*

importants per dirigir aquesta opinió...

—Sí, però això ho posseeix tothom que té una mínima parcel·la de poder. ¿Manipular? Doncs sí. La manipulació és una cosa inherent al treball en la comunicació, el que passa és que habitualment se li dóna un sentit negatiu a la paraula, i jo sóc partidari de treure-li aquesta connotació. El que és negatiu és manipular amb mala fe.

ESCOLTA

Patronat Intercomarcal de Turisme
TERRES DE LLEIDA

Ara
LLEIDA

G. SENDRA

Joaquim Ma. Puyal en un moment del seu 'La vida en un xip'.

—*¿Quins valors sustentarien la manipulació, en el bon sentit?*

—Insisteixo que em vols fer pontificar, i jo no tinc un discurs teòric que pugui estructurar això d'una manera coherent i total. Però bàsicament el que jo intento, si estic en una televisió pública, que paguem entre tots, és tractar que sigui plural, que respecti totes les ideologies, que en cap cas pot estar —la meva feina— al servei d'una estratègia, política concreta, que ha d'estar al servei de totes les opcions i totes les maneres de pensar. A l'hora de triar ho he de fer en base a tot això. I finalment, acceptar totes les crítiques.

—*Parlant de crítiques, he escoltat que Joaquim Ma. Puyal està servint amb La vida en un xip tot un estudi sociològic a Lluís Prenafeta, amb les enquestes del programa sobre, no la població de Catalunya, sinó sobre els possibles votants del Principat.*

—Nosaltres el que estem fent és donar a la gent que veu el programa la possibilitat de reflexionar sobre algunes coses, i després les enquestes. Si aquestes persones s'anoten els resultats i després les usen en un sentit o en altre ja és una altra història. Jo mai he tingut cap reunió amb el senyor

Prenafeta per parlar de cap cosa d'aquestes. El comentari que em fas, a part d'ingenu, no té cap sentit, t'ho asseguro.

—*Déu n'hi do, però, els temes que tractes en La vida en un xip: la mort, la soledat, la identitat catalana, el sexe, l'amor...*

—Home, crec que la gent bé que en parla, ¿no?, d'aquests temes. El que passa és que normalment la televisió té uns temes clàssics, que es converteixen en tòpics. Si ens acostem a la temàtica de la gent, penso que fugim dels temes clàssics i per tant dels tòpics, i això està bé, ¿no?

—*Tants anys en els mitjans de comunicació, ho vulgui o no, han fet de vostè un mite. Em sembla que això el molesta.*

—Sí, em molesta enormement. He tractat de fer un gran esforç perquè això no succeís. I aquest esforç ha passat per no cedir a la cerimònia de les fotografies de l'estrella passant les vacances a l'estiu, celebrant el seu aniversari, sortint amb mosses i històries d'aquestes. Per bé que en la meua vida personal, com pots imaginar, aquestes coses les faig.

—*Aquest aspecte, però, ha donat una imatge de vostè un mica solitària,*

misantròpica en certa manera.

—Sí, perquè la gent no sap coses. Si la gent tingués fotografies meves esquiada a l'hivern a Baqueira, doncs deixaria de pensar en mi com un ser solitari i passaria a donar una altra imatge, amb la qual tampoc no estaria d'acord.

—*Això aixeca rumors, com per exemple que l'etiquetin de ser homosexual. ¿El molesta?*

—En un principi sí, perquè podien afectar les persones que m'estimen, els familiars més pròxims, els amics... Jo m'ho prenc com el peatge que hem de pagar. Al cap i a la fi, tampoc som tan importants, que la gent digui el que vulgui. No m'agrada que em diguin homosexual com tampoc m'agrada que em diguin moltes altres coses; no m'agrada perquè senzillament és una mentida. Però em sembla poc intel·ligent anar desmentint coses. T'has d'acostumar a conviure amb la doble imatge que la gent va formant de tu.

—*¿És conscient que vostè és un personatge de gran carisma?*

—Això també ho deuen dir.. però jo crec que el que cal és fer la feina ben feta, i la gent, amb tots els respectes, que digui missa... □